

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

การศึกษาทั่วไป, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การประชุมวิชาการสันติภาพศึกษา 7-8 ธันวาคม 2531. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

กิติมา อมรทัต, ดร. วิกฤติการณ์ในตะวันออกกลาง (กรณีพิพาทปาเลสไตน์-อิสราเอล). กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2532.

โครีน เฟื่องเกษม. สงครามและสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : การวิเคราะห์โดยให้แนวคิดและทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. กฎหมายระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2511.

เชิดชาย เหล่าหล้า. สหประชาชาติ. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2516.

_____ . สหประชาชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2526.

ฐานเศรษฐกิจฉบับพิเศษ, หนังสือพิมพ์. สรุปภาวะเศรษฐกิจกลางปี 2534 บันทึกสงคราม ตำนานพายุทะเลทราย. กรุงเทพมหานคร : ฐานเศรษฐกิจ, 2534.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, ดร. การเมืองระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2524.

ทันพงษ์ รัตนานนท์. ขัดต้ม ฮุสเซ็น ว่าด้วยสงครามปฏิวัติอาหรับ. กรุงเทพมหานคร : สเปซพับลิเคชั่น, 2534.

ประเสริฐ คุมมาตรา, ผู้แปล. กฎบัตรสหประชาชาติซึ่งรับข้อตกลงกัน ณ เมืองซานฟรานซิสโก เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 1945. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2488.

พบโลกฉบับพิเศษ, นิตยสาร. สงคราม 210 วัน. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2534.

พิเชียร คุระทอง, บรรณาธิการ. หลังเลือดทะเลทราย. กรุงเทพมหานคร : มติชน, 2534.

ภูวดล ทรงประเสริฐ. ประวัติศาสตร์เกาหลีสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

มณีเมี้ยว รัตนมณี. คู่มือองค์การระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. ประมวลความรู้เรื่องสันติภาพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

- มิลเลอร์, ริชาร์ด ไอ. การทูตเพื่อขจัดวิกฤตการณ์. กรุงเทพมหานคร : แพรวศึกษา, 2508.
- มิลเลอร์, จูดิธ, และ มิลโลวี, ลอรี. ขีดตัม ยุสเซ็น กับวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บัตเตอร์ฟลาย, 2534.
- วินิตา ศุภรเสนีย์, ดร. อาเซียนในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.
- สมพงษ์ ชูมาก. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____ . องค์การระหว่างประเทศ : สันนิบาตชาติ สหประชาชาติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สมภพ ไรจนพันธ์. ขีดตัม ยุสเซ็น นักรบผู้เขย่าโลก. กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน, 2534.
- สหประชาชาติ, องค์การ. ข้อเท็จจริงมูลฐานโดยองค์การสหประชาชาติ. กรุงเทพมหานคร : สหประชาชาติ, 2497.
- สหประชาชาติ, กรม. สหประชาชาติกับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการต่างประเทศ, 2501.
- สหประชาชาติแห่งประเทศไทย, สมาคม. เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสหประชาชาติ. (ฉบับที่ระลึกครบรอบ 36 ปีของการก่อตั้งสมาคมสหประชาชาติแห่งประเทศไทย). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการต่างประเทศ, 2532.
- _____ . เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสหประชาชาติ. (ฉบับที่ระลึกครบรอบ 37 ปีของการก่อตั้งสมาคมสหประชาชาติแห่งประเทศไทย). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการต่างประเทศ, 2533.
- สุขสมาน วงศ์สุวรรณ. เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก. กรุงเทพมหานคร : บำรุงสาส์น, 2523.
- สุรพล ราชภัณฑารักษ์, ดร. สุรพันธ์ ทับสุวรรณ, และ นมพร อนุรักษ์. การเมืองระหว่างประเทศในตะวันออกกลาง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.
- _____ . เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ หน่วยที่ 6-10. กรุงเทพมหานคร : สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.

- อรุณ ภาณุพงศ์, ดร. การทูตและการระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- อุกฤษ มงคลนาวิน, ดร. คำบรรยายกฎหมายระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, บรรณาธิการ. บทนำแห่งตะวันออกกลาง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- อุไรวรรณ ธนสถิตย์. ความรู้เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศ. ลำปาง : M พงศ์, 2529.

บทความ

- กระจายเสียงเพื่อคนไทยที่คูเวต. มติชน (7 สิงหาคม 2533) : 8.
- กว่าการเจรจาจะล้มเหลว. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 37 (มกราคม 2534) : 22-23.
- การรุกรานของอิรักต่อคูเวต. มติชน (8 สิงหาคม 2533) : 3
- ข่าวใหญ่ในโลก 1991. ไทยรัฐ (8 ธันวาคม 2534) : 2.
- เขียน ธีระวิทย์. สงครามตะวันออกกลาง : เพื่อพระเจ้า เพื่อมนุษยชาติ หรือเพื่อน้ำมัน. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (กุมภาพันธ์ 2534) : 58-60.
- ควาบอยบุช บนหลังอาซาซัดดัม. พบโลก 4 (ธันวาคม 2533) : 56-59.
- คิงซิงเจอร์เตือนบุช อย่าแคร่ตัวประกันมาก. มติชน (24 สิงหาคม 2533) : 7.
- เคิร์ต วัลด์ไฮม์ กล่อมซัดดัม ปลอยตัวประกันชาวต่างชาติ. มติชน (26 สิงหาคม 2533) : 7.
- แง่มุมหนึ่งของวิกฤตการณ์ตะวันออกกลาง กรณีอิรัก-คูเวต. มติชน (1 กันยายน 2533) : 9.
- จรัญ มะลูลีม. ตะวันออกกลาง. เอเชียรายปี (2534) : 304 - 305.
- _____ . อิรักกับคูเวต : สาเหตุของสงคราม. เอเชียปริทัศน์ 12 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2534) : 3-18.
- จับตาสถานการณ์วันต่อวันสัปดาห์แรกสงครามอ่าวเปอร์เซีย. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (3 กุมภาพันธ์ 2534) : 63-64.
- จับตาสถานการณ์วันต่อวันสัปดาห์ 2 สงครามอ่าวเปอร์เซีย. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (10 กุมภาพันธ์ 2534) : 63-64.
- จับตาสถานการณ์วันต่อวันสัปดาห์ 3 สงครามอ่าวเปอร์เซีย. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (17 กุมภาพันธ์ 2534) : 63-64.
- จับตาสถานการณ์วันต่อวันสัปดาห์ 4 สงครามอ่าวเปอร์เซีย. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (24 กุมภาพันธ์ 2534) : 63-64.

- จับตาสถานการณ์วันต่อวันสัปดาห์ 5 สงครามอ่าวเปอร์เซีย. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (3 มีนาคม 2534) : 63-64.
- จับตาสถานการณ์วันต่อวันสัปดาห์ 6 สงครามอ่าวเปอร์เซีย. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (10 มีนาคม 2534) : 63-64.
- จากอวซิงตันถึงแบกแดดใครแพ้ใครชนะ. พบโลก 3 (ตุลาคม 2533) : 18-19.
- โฉมหน้าขบวนการก่อการร้าย. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (กุมภาพันธ์ 2534) : 62.
- ซีอีโอสหรัฐฯ เผชิญหน้าอิรักทุกฝ่ายชวนกันลงเหว. มติชน (26 สิงหาคม 2533) : 7.
- ขัดดัมทำพิษ แกะรอยแผนก่อการร้ายในไทย. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ (27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2534) : 17-19.
- ขัดดัมเดินหน้าเขมือบคูเวต. มติชน (10 สิงหาคม 2533) : 7.
- ขัดดัมเสี่ยงถอยขอมบ่อน้ำมันคูเวต. มติชน (31 สิงหาคม 2533) : 7.
- ญี่ปุ่นช่วยต้านอิรักพันล้านดอลลาร์สนับสนุนทุกด้านที่ไม่ใช่การทหาร. มติชน (31 สิงหาคม 2533) : 7.
- ทวีป วรรดิโลก. พระเอกกับผู้ร้ายภายหลังยุคสงครามเย็น. มติชน (30 สิงหาคม 2533) : 9.
- ทหารอิรักรับสินบนปล่อยตัวต่างชาติ. มติชน (12 สิงหาคม 2533) : 7.
- บทบาทของยุโรปต่อวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย. สยามจดหมายเหตุ 15 (21-27 กันยายน 2533) : 1091-1092.
- บรรจง บินกาซัน. สามชั่วพลังแห่งปัญหาตะวันออกกลาง. มติชน (19 สิงหาคม 2533) : 7.
- บทเรียนจากกรณีอิรัก-คูเวต. มติชน (22 สิงหาคม 2533) : 9.
- บทเรียนทางเศรษฐกิจจากขัดดัม. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 37 (27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2534) : 28.
- บันทึกข่าวเศรษฐกิจต่างประเทศ. สยามจดหมายเหตุ 15 (26 ตุลาคม - 1 พฤศจิกายน 2533) : 1223 - 1224.
- บุขตกลองปราศรัยออกทีวี. อิรักแฉเหตุส่งกองกำลังไปซาอุด์. มติชน (8 กันยายน 2533) : 7.
- บุขไม่สนคำเจรจาขัดดัม ฟายั้ระดมทัพรับศึก. มติชน (23 สิงหาคม 2533) : 7.
- แบบวิถีที่เอาอย่างกัน. มติชน (13 สิงหาคม 2533) : 9.
- ปฏิบัติการนานาชาติกับเส้นตายปิดสถานทูตในคูเวต. มติชน (26 สิงหาคม 2533) : 7.
- ประทุมพร วัชรเสถียร. อิรักต้านโลก. ขวัญเรือน 22 (กันยายน 2533) : 50-53.
- ประสิทธิ์ เอกบุตร. 40 ปี สหประชาชาติ : สันติภาพกับการใช้กำลัง. วารสารนิติศาสตร์ 16 (มีนาคม 2529) : 157.

- ประหยัด เวศนารัตน์. จัปตาเศรษฐกิจอิตาลี. - ญีปุ่นกับผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย.
ฐานเศรษฐกิจ (25-31 มีนาคม 2534) : 39.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, ดร. สงครามอ่าวเปอร์เซียปลดปล่อย...หรือปกป้อง.
ข่าวพิเศษ - อาทิตย์ 14 (มกราคม 2534) : 10-11, 43-44.
- เปิดปุมหลังสงครามสายฟ้าแลบอิรัก - คูเวต. มติชน (3 สิงหาคม 2533) : 7.
 ผลกระทบของสงครามต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
 (27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2534) : 25.
- เผยชัดต้มไก่จันตรอกแล้ว. มติชน (23 สิงหาคม 2533) : 7
- แผนลับสหรัฐฯ เตรียมเปิดศึกเวหาจับตัวชัดต้มอาชญากรสงคราม. มติชน (2 กันยายน 2533)
 : 7.
- พลเอกนอร์แมน ชวาร์ชคอปฟ์ ผู้บัญชาการกองกำลังสหรัฐฯ ในอ่าวเปอร์เซีย. มติชนสุดสัปดาห์
 11 (มกราคม 2534) : 62.
- ไฟสงครามอ่าวส่อเค้ามอด. มติชน (28 สิงหาคม 2533) : 7.
- มนัส เกียรติธำชัย. บทบาทของมหาอำนาจในวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย. เอเชียปริทัศน์ 12
 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2533) : 46.
- มหามิตรพิทักษ์สมบัติล้านฟ้าคูเวต. มติชน (สิงหาคม 2533) : 7.
- เมื่อคูเวตต้องเสียเมือง. มติชน (9 สิงหาคม 2533) : 9.
- ยุทธการนายทะเลทราย สงครามปลดปล่อยคูเวต. ข่าวพิเศษ - อาทิตย์ 14 (มกราคม 2534)
 : 6-10.
- ยึดประเทศลัทธิสังคมนิยม. มติชน (สิงหาคม 2533) : 1, 21.
- ระวางแผนร้ายตั้งไทยเป็นประเทศ 29 ต่อแถว "อินทรี" มะริกัน. มติชนสุดสัปดาห์
 11 (3 กุมภาพันธ์ 2534) : 11.
- ระเบิดสงครามใหญ่ โลกก้าวสู่วิกฤติ. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ (27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์
 2534) : 20 - 22.
- เลือดรักชาติเข้มข้นหนุ่มสาวชาวคูเวตรวมตัวต่อต้านอิรัก. มติชน (12 สิงหาคม 2533) : 7.
- โลกพวาอิรักปรับอำนาจซีปนาอูธ. มติชน (23 สิงหาคม 2533) : 7.
- โลกอาหรับหลังสงคราม. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ (27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2534) : 24.
- วารวิทย์ เจริญเลิศ. แง่มุมหนึ่งของวิกฤตการณ์ตะวันออกกลางกรณีอิรัก - คูเวต. มติชน
 (13 กันยายน 2533) : 9.
- วาณิช จรุงกิจอนันต์. สงคราม. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (มกราคม 2534) : 28.
- วิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียในมุมมองของไทย. เอเชียปริทัศน์ 12 (พฤษภาคม - สิงหาคม
 2534).

- เศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ทруд. สยามจดหมายเหตุ 15 (30 พฤศจิกายน - 6 ธันวาคม 2533)
: 1365.
- สงครามปลดปล่อยคิวเวต. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 37 (27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2534) : 2.
สงครามอิรัก - คิวเวตน้ำมันและน้ำตา ผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย.
มติชน (27 สิงหาคม 2533) : 5.
- สงครามเย็นเป็นอันยุติ. มติชน (กรกฎาคม 2533) : 9.
- สงครามและสันติภาพ. มติชนสุดสัปดาห์ 11 (มกราคม 2534) : 58-59.
- สถานการณ์ในตะวันออกกลาง. สยามจดหมายเหตุ 15 (17-23 สิงหาคม 2533) :
949.
- ____. สยามจดหมายเหตุ 15 (24-30 สิงหาคม 2533) : 978-980.
- ____. สยามจดหมายเหตุ 15 (31 สิงหาคม - 6 กันยายน 2533) : 1004 - 1005.
- สหรัฐฯ จัดเต็มเด็ดสู้ ชัดตมเสนอให้ลี้ภัยลูกเรืออิรัก. มติชน (28 สิงหาคม 2533) : 7.
- สองทางเลือกของอิรัก. มติชน (27 สิงหาคม 2533) : 3.
- สัญชาต วิเทศสัมพันธ์. วิชาที่แรกของเศรษฐกิจ สงครามอ่าวเปอร์เซีย. มติชนสุดสัปดาห์
11 (มกราคม 2534) : 63-64.
- สันต์ จิตรปฏิมา, พล.อ. ขึ้นแนวโน้มสงครามอ่าวเปอร์เซียจากการทหาร.....สู่การทูต.
ข่าวพิเศษ - อาทิตย์ 14 (มกราคม 2534) : 3-4.
- สันติภาพบนพื้นทราย. พบโลก 4 (มีนาคม 2534) : 18-21.
- สันติภาพเข็อกสุดท้ายก่อนอ่าวเปอร์เซียลุกเป็นไฟ. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 37 (มกราคม
2534) : 25.
- สามชั่ววળแห่งปัญหาตะวันออกกลาง. มติชน (19 สิงหาคม 2533) : 7.
- สาโรจน์ ชุณหะวัณ. ฝ่าวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย. พบโลก 3 (กันยายน 2533) : 13-26.
- สรุปข่าวรายงานสถานการณ์อ่าวเปอร์เซีย. กองกำกับการ 1 สันติบาล (7-9 มกราคม
2534).
- สุจิต บุญบงการ, ดร. วิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียกับการเมืองไทย. สยามรัฐสัปดาห์
วิจารณ์ (27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2534) : 16.
- สุพจน์ ไข่มุกด์. การนิยามคำว่า "การรุกราน" ของสหประชาชาติ. สรวุฒยมย 26
(2519) : 241.
- สุรชาติ บำรุงสุข. การจัดระเบียบโลกใหม่หลังยุคสงครามเย็น ถ้าอิรักจะเป็นเหยื่อ.
มติชนสุดสัปดาห์ 11 (กุมภาพันธ์ 2534) : 56-58.
- หยกพร ตันติเศวตรรัตน์. เศรษฐกิจไทยกับผลกระทบจากวิกฤตการณ์อิรัก-คิวเวต. พบโลก
3 (กันยายน 2533) : 50-52.

หวั่นขัดคัมหวนกลับทางกำหนดหลังพวกก่อการร้ายอีก. มติชน (17 สิงหาคม 2533)

: 7.

หมีขยับตัวเตือนอิรักไว้ทางลู่ แน่ชัดคัมรีบถอนตัว. มติชน (20 สิงหาคม 2533) : 7.

เหตุที่จะทำให้สงครามขยายตัว. มติชน (27 สิงหาคม 2533) : 9.

องค์การสหประชาชาติ องค์การตราขายของโลก. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 37 (10-16 มีนาคม 2534) : 24.

อรรถวิบูล ศรีสุวรรณนท์. สงครามกับสันติภาพ. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ (27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2534) : 19.

ออสเตเรียชวนผู้นำชาติตะวันตกเปิดเจรจาตามที่อิรักเสนอไว้. มติชน (27 สิงหาคม 2533) : 7.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์, ดร. อันเนื่องมาจากศึกษาอิรัก : ความเปลี่ยนแปลงและความคงเดิมดำรงอยู่ร่วมกัน. มติชนสัปดาห์ 11 (มกราคม 2534) : 14-15.

อิรักผู้มีศัตรูรอบทิศ. มติชน (5 สิงหาคม 2533) : 7.

อิรักยอมอ่อนข้อถอนทหาร ระงับกรณีพิพาทกับคูเวต. มติชน (27 กรกฎาคม 2533) : 7.

อิรักสั่งจับตัวประกันแล้วซึ่งจุดยุทธศาสตร์ทั่วประเทศ. มติชน (19 สิงหาคม 2533) : 7.

อิรักหลังสงคราม ชัดคัมยังเป็นสิ่งจำเป็น. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 37 (28 เมษายน - 4 พฤษภาคม 2534) : 24-25.

วิทยานิพนธ์

ณรงค์ ศศิธร. บทบาทของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ : ศึกษากรณีกัมพูชา (ค.ศ. 1979 - 1984) ภาควิชาการทูต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

ไมตรี จุลดลย์. ประเทศไทยกับสหประชาชาติ ภาควิชาการทูต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2509.

เอกสารอื่น ๆ

กิติมา อมรทัต, ดร. การบีบบังคับทางเศรษฐกิจที่สหรัฐอเมริกากระทำต่อประเทศมุสลิม. กรุงเทพมหานคร : ทางนำ, 2534. (อัดสำเนา)

. โครงสร้างอำนาจและการเมืองในอ่าวเปอร์เซีย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (อัดสำเนา)

จักรวรรดินิยมตะวันตกในดินแดนอาหรับ. กรุงเทพมหานคร : ทางนำ, 2534. (อัดสำเนา)

- จรัญ มะลูลีม. อิรักกับคูเวต : สาเหตุของสงคราม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชียศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (อัดสำเนา)
- จรัญ อจลภูติ, ดร. ปัญหาพลังงานจากวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียกับอนาคตของสังคมโลก.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (อัดสำเนา)
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, ดร. สงครามและศีลธรรม. กรุงเทพมหานคร : ทางนำ, 2534.
(อัดสำเนา)
- _____ . อิทธิฤทธิ์กลุ่มกดดัน. กรุงเทพมหานคร : ทางนำ, 2534. (อัดสำเนา)
- ชูเกียรติ พันสพรประสิทธิ์. ไทยในบริบทวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (อัดสำเนา)
- ไชยา เกีบบัญเกิด. ศึกสายเลือด. กรุงเทพมหานคร : ทางนำ, 2534. (อัดสำเนา)
- ถนัด คอมันตร์, ดร. สงครามอ่าวเปอร์เซีย. กรุงเทพมหานคร : ทางนำ, 2534. (อัดสำเนา)
- บรรจง ปินกาชัน. สงคราม : ปราบปรามแห่งความขัดแย้งทางอุดมการณ์และผลประโยชน์.
กรุงเทพมหานคร : ทางนำ, 2534. (อัดสำเนา)
- ประจักษ์ ชั่วไฉ่. โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศในแถบอ่าวเปอร์เซีย. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (อัดสำเนา)
- ปาริชาติ โชติยะ. สงครามตะวันออกกลางกับกลุ่มประเทศอาเซียน. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (อัดสำเนา)
- มนัส เกียรติธำราย. บทบาทของมหาอำนาจในวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (อัดสำเนา)
- มหาวิทยาลัย, ทวาง. ประมวลความรู้เรื่องสันติภาพ (Anthology on Peace).
(เอกสารประกอบคำบรรยายโครงการปาฐกถาสัญจร (Lecture Tours)
กิจกรรมร่วมฉลองปีสากลแห่งสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ 1986) 2530.
- มุฮัมมัด ฮัมชะอ. เศรษฐกิจของกลุ่มประเทศในอ่าวเปอร์เซียและตะวันออกกลาง.
กรุงเทพมหานคร : ทางนำ, 2534. (อัดสำเนา)
- วินัย หาญธานี, ผู้เรียบเรียง. ชะตากรรมของอิรักหลังพ่ายสงคราม. (บทวิทยุออกอากาศ
ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย) 6 มีนาคม 2534.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. วิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียและผลกระทบต่อโลก. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (อัดสำเนา)
- หน่วยตุลาการชำระเงิน ฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย. ไทยในบริบทวิกฤตการณ์
อ่าวเปอร์เซีย. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2534.
(อัดสำเนา)

หนังสือพิมพ์

มติชน (6 มีนาคม 2534) : 6.

ภาษาต่างประเทศ**BOOKS**

Agrechaga, Eduardo Jimenez de. Voting and the Handling of Disputes in the Security Council. New York : Carnegie Endowment for International Peace, 1950.

Armajanai, Yahya. Middle East Past and Present. New Jersey : Prentice Hall, 1970.

Assiri, Abdul - Reda. Kuwait's Foreign Policy : City - State in World Politics. San Francisco : West View Press, 1990.

Bean, Bryan. Problems of war and Peace (A Critical Analysis of Bourgeois Theories). Moscow : Progress, 1972.

Bennett, Leroy A. "Collective Security and its Alternative : Theory and Practice," International Organization Principle and Issues. Englewood Cliff, N.J. : Prentice Hall, 1984.

Borthwick, Bruce. Comparative Politic of the Middle East. New Jersey : Prentice Hall, 1980.

Carpenter, Ted Galen, ed. The Persian Gulf Crisis and its Consequences. Washington D.C. : Cato Institute, 1991.

Carter Center. A Carter Center Briefings : Crisis in the Gulf, (Text) Discovery Channel # 1, Air Date 16 September 1990.

Chaumont, Ch. L'Organization des Nation Unies, Collection "Que Saisje?". Paris : Presses Universitaires de France, 1975.

Chomsky, Noam. The Fateful Triangle : The United States, Israel & The Palestinians. Boston : South End Press, 1983.

Colliard, C.A. Institutions des Relations Internationales. 7 eme ed. Paris : Daltoz, 1978.

Diehl, Paul F. The Politics of International Organizations : Patterns and Insights. Chicago : Dorsey Press, 1989.

- Firzli, Nicola. The Iraq-Iran Conflict. Paris : Editions du Monde Arabe, 1981.
- Friedmann, W. The Changing Structure of International Law. New York : Columbia University Press, 1964.
- Goldschmidt, Arthur Jr. A Concise History of the Middle East. Colorado : Westview Press, 1983.
- Greig, D.W. International Law. 2 nd ed. London : Butterworth, 1976.
- Hadithi, Najji Al, ed. Saddam Hussein on Current Affairs in Iraq. Baghdad : Translation & Foreign Languages Publishing House, 1981.
- Hamzah, Abu Bakar. Invasion of Kuwait by Iraq 1990. Baghdad : Media Cendiakawan, 1991.
- Henkin, L., Pugh, R.C., Schachter, O., and Smit, H. International Law : Cases and Materials. St. Paul, Minn : West Publishing, 1980.
- Hussein, Saddam. Social & Foreign Affairs in Iraq. London : Longman, 1977.
- Jutte, Rudiger, ed. The Future of International Organization. New York : St Martin's Press, 1981.
- Kay, David A. The United Nations Political System. New York : John Wiley & Sons, 1967.
- Long, David. The United States and Saudi Arabia Ambivalent Allies. San Francisco : Westview Press, 1985.
- Mostyn, Trevor, and Hourani, Albert, eds. "Kuwait", The Cambridge Encyclopedia of the Middle East and North Africa. London : Cambridge University Press. 1988.
- Nicholas, H.G. The United Nations as a Political Institution. 3 rd ed. Oxford : Oxford University Press, 1969.
- Osmanczyk, E.J. The Encyclopedia of the United Nations and International Agreements. Philadelphia : Taylor and Francis, 1985.
- Peterson, J.E. Defending Arabia. London : Croom Helm, 1986.

- Peurose, Edith & E.F. Iraq : International Relations and Development.
San Francisco : Westview Press, 1978.
- Prasert Subhamatra, Trans. The Complete Text of the United Nations Charter. Bangkok : University of Moral & Political Sciences Printing Press, 1950.
- Safran, Nadav. Saudi Arabia : The Ceaseless Quest for Security.
London : Cornell University Press, 1988.
- Selections from Iraq - Iran Dispute. Baghdad : External Information Department Ministry of Culture and Information Republic of Iraq, 1984.
- Sick, Gary. "An American Perspective", in Great Power Interests in the Persian Gulf. New York : Council on Foreign Relations, 1989.
- Virally, Michel. "Article 2 Paragraph 4", La Charte des Nations Unies. Commentaire Article par Article Sous La Direction de Jean-Pierre Cot et Alain Pellet, ed. Economica-Bruyant, 1985.
- _____. L'Organisation Mondiale. Paris : Armand Colin, 1972.
- Waters, Maurice. The United Nations International Organization and Administration. New York : The MacMillan, 1967.
- Zimenkoo, R. U.S.A. and the Islamic World. Delhi and Bangalore : Sterling Publication, 1984.

ARTICLES

- After the Storm. Newsweek (March 1991) : 18.
- America's Giant Step. Newsweek (March 1991) : 38.
- A New World Order. Newsweek (March 1991) : 40.
- A Textbook Victory. Newsweek (March 1991) : 26.
- Avoiding the next Crisis. Newsweek (March 1991) : 46.
- Baker, Secretary. America's Strategy in the Persian Gulf Crisis.
U.S.Department of State Dispatch (10 December 1990) : 307-309.
- Beyer, Lisa. Walking the Beat in Iraq. Time 137 (13 May 1991)
: 28-29.

- Bruner, Whitley. Soviet New Thinking and the Middle East :
Gorbachev's Arab-Israel Option. Comparative Strategy (1990).
- Brzerinski, Zbigniew. Why to Fight and Why Not to. Newsweek
(27 August 1990).
- Bush, George. The World After the Persian Gulf War. U.S. Department
of State Dispatch (11 March 1991) : 161-163.
- _____. Why we are in the Gulf. Newsweek (26 November 1990).
- Chronology : The Gulf Crisis - UN. Secretary Council Actions.
U.S. Department of State Dispatch (11 March 1991) : 165.
- Chua-Eoan, Howard G. Defeat and Flight. Time 137 (15 April 1991)
: 10-15.
- Church, George J. Death Every Day. Time 137 (22 April 1991) : 8-13.
- Claude, Inis L. United Nations Use of Military Force. Journal of
Conflict Resolution 7 (June 1963) : 117-129.
- Cloud, Stanley W. Masters of War. Time 137 (13 May 1991) : 34-35.
- Desmond, Edward W. A Victory at Last. Time 137 (15 April 1991) : 22-23.
- Dewit, Philip Elmer. Star Wars Does it Again. Time 137 (15 April 1991)
: 36.
- Frankel, Glenn. Roots of Iraq's Claims Go Back to Goals of British
Colonialism. The Seattle Times (31 August 1990) : A3.
- Goodwin, Geoffrey. The Role of The United Nations in World Affairs.
International Affairs 34 (January 1958) : 25-37.
- Greenwald, John, and Rudolph, Barbara. Time to Choose. Time 137
(3 June 1991) : 36-39.
- Gulf Crisis. Keesing's Record of World Events 36 (1990) : 37631-37641.
- Marlowe, Lara. Back to yesterday. Time 137 (20 May 1991) : 22-24.
- Moisi, Dominique. The U.S.'s Role is Central. Time 137
(22 April 1991) : 19.
- Morrow, Lance. Evil. Time 137 (June 1991) : 40-45.
- Nelan, Bruce W. A New Cry For Law and Order. Time 137 (20 May 1991)
: 25.
- Newsweek (13 August 1990).

Nixon, Richard. Superpower at the Abyss. Time 137 (22 April 1991)
: 20-21.

Pearson, Lester B. Force for U.N. Foreign Affairs 35 (April 1957)
: 395-404.

Quayle, Vice President. America's Objectives in the Persian Gulf.
U.S. Department of State Dispatch (10 December 1990) ;
310-312.

Baker, Secretary . Why America is in the Gulf. U.S. Department of
State Dispatch (5 November 1990) : 235-237.

Sterner, Michael. Navigating the Gulf. Foreign Policy 81
(Winter 1990-1991).

Time (3 September 1990).

_____. (24 September 1990).

U.S. News and World Report (20 August 1990).

_____. (26 November 1990).

U.S. Department of State Dispatch (22 January 1991).

UNITED NATIONS ARTICLES

44th General Assembly A Turning Point in U.N. History.

U.N. Chronicle 27 (March 1990) : 4-11.

A Pause of Goodwill. U.N. Chronicle 28 (March 1991) : 46-53.

Assembly Agrees on Major Human Rights, Development Issues.

U.N. Chronicle 28 (March 1991) : 4-11.

Crisis in the Area of the Persian Gulf Casts Long Shadow Over Forty -
Fifth Assembly. U.N. Chronicle 27 (December 1990) : 40-45.

Kuwait the Crisis. U.N. Chronicle 27 (December 1990) : 5-7.

Office of Public Information of the United Nations. Everyman's
United Nations. New York : United Nations, 1959.

_____. United Nations Security Council Resolutions Relating to
the Situation Between Iraq and Kuwait. Bangkok : United Nations,
1991.

Provisional Agenda for the 2977 th Meeting of the Security Council.

Security Council (13 February 1991).

The U.N. Acts. U.N.Chronicle 27 (December 1990) : 9-11.

RESOLUTIONS OF THE SECURITY COUNCIL

Security Council Resolution S/21811 (24 September 1990).

- ___ . S/22298 (1 March 1991).
- ___ . S/22430 (2 April 1991).
- ___ . 660 (2 August 1990).
- ___ . 661 (6 August 1990).
- ___ . 662 (9 August 1990).
- ___ . 664 (18 August 1990).
- ___ . 665 (25 August 1990).
- ___ . 666 (13 September 1990).
- ___ . 667 (16 September 1990).
- ___ . 669 (24 September 1990).
- ___ . 670 (25 September 1990).
- ___ . 674 (29 October 1990).
- ___ . 677 (28 November 1990).
- ___ . 678 (29 November 1990).

RESOLUTIONS OF THE GENERAL ASSEMBLY

Resolution 377 (V) (3 November 1950).

- ___ . 498 (V) (14 December 1950).
- ___ . 500 (V) (18 May 1951).
- ___ . 997 (ES-I) (2 November 1956).
- ___ . 1002 (ES-I) (7 November 1956).
- ___ . 1120 (XI) (24 November 1956).

OTHER MATERIALS

BP (June 1990).

CNN (17 November 1990).

IEA Oil Market Report (January 1991).

The Nation (9 August 1990).

___ . (21 November 1990).

The New York Times (29 July 1990).

___ . (9 August 1990).

___ . (21 October 1990).

ករណី

ภาคผนวก ก

ข้อมูลสังเขปเกี่ยวกับประเทศคูเวตและอิรัก

คูเวต

เป็นประเทศเล็ก ๆ ที่มีขนาดพื้นที่เพียง 6,800 ตารางเมตร ตั้งอยู่ใกล้ปากอ่าวแม่น้ำชัต-อัลอาหรับ อันเป็นแม่น้ำเขตแดนธรรมชาติระหว่างอิรักกับอิหร่าน มีเกาะสำคัญอยู่ 9 เกาะ อาทิ วาร์บา (Warba) บูบิยาน (Bubiyan) (ซึ่งเป็นแหล่งน้ำมันขนาดใหญ่แต่ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่) และฟาโลกา คูเวตสามารถทำการเกษตรได้เพียงแค่ว้อยละ 2 ของพื้นที่ เพราะภูมิประเทศเป็นทะเลทรายที่แห้งแห้ง มีฝนตกเพียง 115 มิลลิเมตรต่อปี และมีประชากรราว 1.7 ล้านคนเท่านั้น โดยเป็นประชากรที่มีเชื้อชาติอาหรับ-คูเวต เพียงร้อยละ 40 ของประชากรทั้งหมด

คูเวตเป็นรัฐในอาณัติการปกครองของอังกฤษมาตั้งแต่ปี 1899 ภายหลังจากที่ทั้งสองประเทศมีสัมพันธไมตรีกันเมื่อประมาณปี 1775 หลังจากที่ได้รับเอกราชจากอังกฤษเมื่อปี 1961 คูเวตจัดระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยใช้ระบอบเอมิร์ (Emir) (เจ้าผู้ครองนคร) ซิดจาเบอร์ อัล-อาเหม็ด อัล-ซาบาห์ คือ อมิร์คนปัจจุบัน และเป็นคนที่ 13 แห่งราชวงศ์อัล-ซาบาห์ ซึ่งสืบทอดอำนาจการปกครองในแผ่นดินคูเวตมาติดต่อกันมาถึง 240 ปี คูเวตมีสภาเดี่ยว คือ สภาแห่งชาติ ประกอบด้วยสมาชิก 20 คน เรียกว่า Majilis al Tasisi ซึ่งจำกัดเฉพาะผู้มีเชื้อสายคูเวตแท้ ๆ เท่านั้นที่จะมีสิทธิออกเสียง ไม่มีพรรคการเมืองเนื่องจากไม่ได้รับอนุญาต อมิร์มีอำนาจมากมายรวมทั้งเป็นผู้แต่งตั้งรัฐมนตรี

กิจการภายในประเทศคูเวตนั้นไม่ค่อยเรียบร้อยเท่าไรนัก ด้วยเหตุที่มีมิร์คนก่อนเคยประกาศยุบรัฐสภาแห่งชาติเมื่อปี 1976 ก่อนที่อุมิรคนปัจจุบันจะยอมรื้อฟื้นระบบรัฐสภากลับคืนมาใหม่ในปี 1981 และยกเลิกรัฐสภานั้นอย่างถาวรในปี 1986 ด้วยข้ออ้างปัญหาความมั่นคงและเศรษฐกิจของชาติ การปกครองกลายเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ประชาชนไม่มีเสรีภาพ

ในการวิจารณ์รัฐบาล¹ อย่างไรก็ดี เมื่อเดือนมิถุนายน ปี 1990 อมिरได้จัดให้มีการเลือกตั้ง
รัฐสภาอีกครั้ง โดยที่ซึก ซาอัด อับดุลเลาะห์ อัล-ซาบาห์ ทายาทบัลลังก์อมิรคนต่อไปเป็นนายกรัฐมนตรี
รัฐมนตรี (ที่น่าสังเกต คือ ตำแหน่งสำคัญ ๆ ตกอยู่กับคนในราชวงศ์ทั้งสิ้น)

กิจการด้านความมั่นคง คูเวตมีกองกำลังทหารเพียง 20,300 นาย โดยประมาณว่า
เป็นทหารอากาศ 2,200 นาย มีกองทัพรถถังเพียง 275 คัน เครื่องบินมิราจ เอฟ 1-ซี
25 ลำ เครื่องบินเหี่ยวเวหาหรือสกายฮอว์ก 30 ลำ เฮลิคอปเตอร์ 40 ลำ เครื่องบินลำ
เลียงทหาร 6 ลำ เครื่องยิงตอร์ปิโดซีปนาวูรแบบเอ็กโซเซต (Exocet) 6 เครื่อง²

ด้านเศรษฐกิจ คูเวตได้ค้นพบน้ำมันในปี 1938 ส่งผลให้คูเวตมีความสำคัญขึ้นมาทันที
ทั้ง ๆ ที่น้ำมันสามารถผลิตได้จริงในทศวรรษ 1940 แหล่งน้ำมันดิบสำรองที่สำรวจค้นพบมีทั้งสิ้น
65,000 ล้านบาร์เรล และคาดว่าจะมีอยู่อีกถึง 30,000 ล้านบาร์เรล ซึ่งจะทำให้คูเวต
สามารถใช้น้ำมันได้นานถึง 175 ปี หากไม่เพิ่มกำลังการผลิตเกินระดับกำลังผลิตในปัจจุบัน ที่
สามารถผลิตได้เกินกว่าวันละ 1.5 ล้านบาร์เรล อันเป็นปริมาณผลิตตามโควตาของกลุ่มโอเปค
ผลจากการมีน้ำมันทำให้คูเวตเป็นรัฐที่มั่งคั่ง การลงทุนของคูเวตในโลกตะวันตกมีสูงกว่าใน
ภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นจำนวนกว่า 1,000 เท่า โดยเป็นประเทศต่างชาติรายใหญ่ที่สุดที่
เข้าไปลงทุนในประเทศอังกฤษ สเปนและญี่ปุ่น โดยมีหุ้นอยู่ในบริษัท Daimler Benz ธนาคาร
Marine Midlands ห้าง Saks Fifth Avenue และเครือโรงแรมซาออย (Savoy
Hotel Chain) คูเวตดำเนินกิจการที่สำคัญในกรุงลอนดอน คือ ธนาคาร United Bank of
Kuwait บริษัท Kuwait Petroleum Corporation บริษัท St. Martin's Property

¹ ชุมพล เลิศรัฐการ, สงครามอ่าวเปอร์เซีย (กรุงเทพฯ : วิทยุภาพลิเคชั่น,
2534), หน้า 18.

² "เปิดปุมหลังสงครามสายฟ้าแลบอิรัก-คูเวต," มติชน (3 สิงหาคม 2533): 7.

Corporation ซึ่งเป็นอาคารริมแม่น้ำเทมส์มูลค่ากว่า 3,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และสำนักงาน Kuwait Investment Office ที่เป็นกำลังสำคัญทางการเงินให้แก่ชาวคูเวตที่ลี้ภัยนอกประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นเจ้าของโรงกลั่นน้ำมันในยุโรปถึง 3 แห่ง สถานีบริการน้ำมัน 6,500 แห่งที่จำหน่ายน้ำมันตรา Q8 ในทวีปยุโรป นอกเหนือไปจากการถือหุ้นอีกร้อยละ 10 ในบริษัท British Petroleum ยิ่งกว่านั้นยังเป็นเจ้าของสถานที่ตากอากาศในสหรัฐอเมริกา คือ เกาะ Kaiwah Island นอกฝั่งมลรัฐเซาท์แคโรไลนา เป็นต้น³ ราชวงศ์อัล-ซาบาห์เองก็มีความใกล้ชิดกับยุโรปและสถาบันการเงินต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกาอย่างยิ่ง โดยมีหุ้นส่วนอยู่ในธนาคารแห่งชาติของฝรั่งเศส (Pariban) ถึงร้อยละ 8 ซึ่งทั้งหมดนี้ก่อรายได้มากกว่ารายได้จากน้ำมันในแต่ละปีเสียอีก และเป็นตัวอย่างของความมั่งมีในโลกอาหรับที่ไหลหนีออกจากภูมิภาคไปสู่ประเทศตะวันตก และเอเชีย ประชากรคูเวตมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงถึงปีละ 13,680 ดอลลาร์สหรัฐฯ⁴ ซึ่งนับว่าสูงเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และรัฐยังให้การสนับสนุนแก่ราษฎรคูเวตอย่างดีเยี่ยมในด้านการสาธารณสุขและการศึกษาเป็นการบริการให้เปล่าทุกระดับ รวมทั้งไม่ต้องเสียภาษีให้รัฐ อย่างไรก็ตาม สิทธิพิเศษต่าง ๆ ดังกล่าว มิได้ให้แก่ราษฎรคูเวตเป็นสำคัญ มิได้ตกทั่วถึงแก่ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในคูเวต ซึ่งมีจำนวนมากกว่าราษฎรคูเวตเอง กล่าวคือ จำนวนประชากร 2 ล้านคนในคูเวต เป็นราษฎรคูเวตประมาณ 800,000 คน โดยร้อยละ 30 ในจำนวนนี้ถือสัญชาติของลัทธิอิสลาม อีกกว่าล้านคนเป็นชาวต่างชาติที่เข้ามาในลักษณะเป็นแรงงานเสียส่วนใหญ่ ได้แก่ ชาวอาหรับซึ่งเป็นชาวอียิปต์และชาวปาเลสไตน์ ชาวเอเชีย (อินเดีย บังคลาเทศ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ไทย ฯลฯ) ชาวปาเลสไตน์มีมากกว่า 300,000 คน แม้คนส่วนใหญ่ปรารถนาจะโอนสัญชาติเป็นคูเวต แต่ทางราชการมีนโยบายไม่รับโอนสัญชาติ ผู้ที่มีสิทธิเป็นราษฎรคูเวตได้จะต้องมี

³Newsweek, August 13, 1990; Time, September 3, 1990.

⁴U.S. News & World Report, August 20, 1990 อ้าง World Bank and CIA.

⁵โปรดดูตารางแสดงรายได้ประชาชาติในตารางที่ 7 ประกอบ

ตารางที่ 7 รายได้ประชาชาติของกลุ่มประเทศอาหรับ (1989)

ประเทศ	รายได้ประชาชาติต่อหัว (เหรียญสหรัฐ)	จำนวนประชากร (ล้าน)
ชนชั้นมั่งมี		
สหรัฐอเมริกา	15,720	1.5
คูเวต	13,680	2.0
กาตาร์	11,610	0.4
บาห์เรน	6,610	0.5
ซาอุดีอาระเบีย	6,170	14.0
โอมาน	5,070	1.4
ลิเบีย	5,000	4.0
ชนชั้นยากจน		
อัลจีเรีย	2,450	23.9
อิรัก	1,950	17.7
ซีเรีย	1,679	11.7
จอร์แดน	1,500	4.0
ตูนิเซีย	1,230	7.8
โมร็อกโก	750	23.9
อียิปต์	650	51.5
เยเมน	600	11.0

ที่มา : U.S. News & World Report, August 20, 1990

อ้างอิง World Bank and CIA.

หลักฐานการสืบเชื้อสายมาจากชายชาวคูเวตก่อนปี 1920 เท่านั้น จึงก่อให้เกิดความแตกต่างทางชนชั้นระหว่างราษฎรคูเวตกับคนงานอาหรับเหล่านั้น

ปัญหาที่สำคัญของคูเวตก็คือ ความร่ำรวยอันมหาศาลและน้ำมันที่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของคนในตระกูลเพียงตระกูลเดียว คือ ราชวงศ์อัล-ซาบาห์ ผู้เปรียบเสมือนเป็นเจ้าของประเทศ เป็นวงศ์เครือญาติใหญ่มีเจ้าชายและเจ้าหญิงอยู่ไม่น้อยกว่า 500 พระองค์ ซึ่งมีสิทธิพิเศษลดหลั่นกันอยู่ภายในตระกูล และดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการของประเทศเกือบทั้งหมด ความมั่งคั่งดังกล่าว ได้สร้างปัญหาเรื่องการแบ่งชนชั้นผู้มั่งมีกับคนยากจนในระหว่างบรรดาประเทศอาหรับด้วยกัน โดยแม้ว่าคูเวตจะได้อำนวยความช่วยเหลือแก่บรรดาประเทศอาหรับที่ยากจนอยู่ไม่น้อยทั้งในรูปให้เปล่าและกู้ยืมรวมกัน⁶ แต่ก็มักไม่ได้รับการชำระคืน และในสายตาของประเทศอาหรับแล้วกลับมองว่าความช่วยเหลือที่ได้รับนั้นน้อยเกินไป ดังนั้นจึงไม่เป็นที่แปลกใจว่า ในทันทีที่อิรักบุกคูเวต บรรดาประชาชนในประเทศอาหรับ โดยเฉพาะกลุ่มชนที่ยากจน เช่น ชาวปาเลสไตน์ ออกมาเดินขบวนแสดงความคิดเห็นต่อการกระทำของประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน แห่งอิรัก อีกทั้งสื่อมวลชนของอิรักยังได้โฆษณาชวนเชื่อว่าการบุกคูเวตนั้น อิรักกระทำไปเพื่อสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมแก่ประเทศอาหรับ เพราะราชวงศ์ของคูเวตได้ "ขโมย" ความร่ำรวยไปจากพี่น้องโลกอาหรับ การกระทำของอิรักจะช่วยกระจายความมั่งคั่งแก่ชาวอาหรับที่ยากจน นับว่าประธานาธิบดีซัดดัมได้ใช้ประโยชน์จากความรู้สึกในโลกอาหรับเกี่ยวกับปัญหาความมั่นคงของคูเวตและรัฐอาหรับฝ่ายที่ร่ำรวย มาเป็นเหตุผลสนับสนุนการใช้ความรุนแรงของอิรัก⁷ ให้มีความชอบธรรม

⁶โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมในตารางที่ 8 ประกอบ

⁷Carter Center, A Carter Center Briefings : Crisis in the Gulf. (Text), Discovery Channel #1, Air Date (16 September 1990), p. 4-5.

ตารางที่ 8 ความช่วยเหลือของคูเวตแก่ประเทศอาหรับ ในระยะ 1978-1988

ประเทศ	อียิปต์	จอร์แดน	ซีเรีย	ฟีแอลโอ	อิรัก	เลบานอน	อื่น ๆ
จำนวนล้าน เหรียญสหรัฐ	7,129.5	2,154	2,813.5	891.9	13,310*	67	3,594.1

หมายเหตุ * ไม่รวมการให้เปล่าในสงครามอิรัก-อิหร่าน ประมาณ 6-8 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ที่มา : Abdul-Reda Assiri, Kuwait's Foreign Policy : City-State in World Politics. Boulder, San Francisco & London : Westview Press, 1990.

อิรัก

หรือ"ดินแดนระหว่างแม่น้ำ 2 สาย" เป็นอาณาจักรโบราณสมัยเมโสโปเตเมีย คำว่า "อิรัก" มาจากภาษาอาหรับ "อูรัก" แปลว่า ก้อนหิน ปัจจุบันอิรักมีพื้นที่ทั้งหมด 263,190 ตารางไมล์ หรือ 438,319 ตารางกิโลเมตร บริเวณภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นเทือกเขา ขณะที่ตอนใต้เป็นที่ราบลุ่ม โดยมีแม่น้ำไทกริสและยูเฟรติสไหลมาบรรจบกันบริเวณตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศกลายเป็นเส้นทางน้ำ "ซัต-อัลอาหรับ" ยาว 192 กิโลเมตรไหลลงสู่อ่าวเปอร์เซีย

ประวัติศาสตร์ อิรักเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรออตโตมานในศตวรรษที่ 16 แต่ต่อมาตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษเมื่อปี 1915 ครั้นถึงปี 1921 อิรักเป็นดินแดนในอารักขาของสันนิบาตชาติภายใต้การดูแลของอังกฤษ จนกระทั่งได้เอกราชอย่างสมบูรณ์เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ปี 1958 จากผลการปฏิวัติโค่นล้มสถาบันกษัตริย์ ฮัชเชมิต แล้วตั้งสภาทหารนำ

โดยพลเอกกาเซ็ม อย่างไรก็ตาม นายพลกาเซ็มถูกโค่นอำนาจเมื่อปี 1963 พลเอกอับดุล ซาลาม อาเรฟ ได้เป็นประธานาธิบดีและถ่ายโอนอำนาจให้กับนายอับดุล เราะห์มาน อาเรฟ น้องชาย เมื่อปี 1966 แต่ 2 ปีต่อมาเกิดมีการปฏิวัติยึดอำนาจโดยพรรคบาธ ซึ่งผลักดันให้พลเอก อาห์เหม็ด อัล บากร์ ขึ้นมามีอำนาจโดยมีนายซัดดัม ฮุสเซน ดำรงตำแหน่งรองประธานาธิบดี ตั้งแต่ปี 1969 ก่อนจะได้เป็นประธานาธิบดีเต็มตัวในปี 1979 จากการสืบทอดอำนาจโดยสันติวิธี^{๑๑}

ประชากร ประชากรส่วนใหญ่ซึ่งมีทั้งสิ้นประมาณ 17 ล้านคน ล้วนเป็นมุสลิมชีอะฮ์ แต่ชนชั้นปกครองเป็นมุสลิมสุนีย์ และมีผู้นับถือศาสนาคริสต์อยู่เล็กน้อย ขณะที่ตอนเหนือของประเทศ เป็นพวกเคิร์ดประมาณ 3.5 ล้านคน ที่กำลังทำสงครามแบ่งแยกดินแดนอยู่ในเวลานี้ ภาษาประจำชาติได้แก่ ภาษาอารบิก ซึ่งมีประชากรที่พูดภาษานี้ถึงร้อยละ 81 ของประชากรทั้งหมด ขณะที่ร้อยละ 15 พูดภาษาเคอร์ดิช เมืองหลวงของอิรัก คือ กรุงแบกแดด มีประชากรอยู่อาศัย ประมาณ 4.6 ล้านคน

กิจการด้านความมั่นคง นับตั้งแต่ประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ขึ้นมามีอำนาจเมื่อปี 1979 อิรักได้เร่งเสริมกองทัพให้แข็งแกร่งขึ้นจนได้ชื่อว่ามิกองกำลังทหารที่เข้มแข็งที่สุดในอ่าวเปอร์เซีย มีทหารทั้งหมดประมาณ 1 ล้านคน^{๑๒} ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นทหารกองหนุนที่ทรงประสิทธิภาพ ชายฉกรรจ์ทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี จะถูกเกณฑ์เป็นทหารรับใช้ชาติ ดังนั้นถ้าจะเปรียบเทียบศักยภาพทางทหารระหว่างอิรัก-คูเวตแล้ว คูเวตไม่มีศักยภาพอันใดจะมาต้านทานอิรักได้เพียงพอเลย^{๑๓}

^{๑๑} "เปิดปฐมหลังสงครามสายฟ้าแลบอิรัก-คูเวต," มติชน (3 สิงหาคม 2533) : 7.

^{๑๒} The New York Times, July 29, 1990.

^{๑๓} ชุมพล เลิศรัฐการ, สงครามอ่าวเปอร์เซีย, หน้า 24.

ด้านเศรษฐกิจ อิรักเป็นประเทศที่จัดว่าร่ำรวยน้ำมันมากเป็นอันดับที่ 2 ของโลก โดยมีน้ำมันสำรองอยู่ประมาณกว่า 100,000 ล้านบาร์เรล การผลิตน้ำมันของอิรักตกต่ำลงอย่างมาก ตลอดช่วงสงครามอิรัก-อิหร่าน ปี 1980-1988 และได้ทำให้อิรักกลายเป็นประเทศที่มีหนี้สินอยู่มากมายโดยประมาณไม่ต่ำกว่า 80,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม อิรักได้แก้ไขปัญหาค่าการส่งออกน้ำมันด้วยการวางท่อน้ำมันผ่านตุรกีและซาอุดีอาระเบีย

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อิรักจัดว่าเป็นประเทศที่มีศัตรูรอบทิศ เพราะมีเรื่องขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านทั่วทุกด้าน ซึ่งบางเรื่องสามารถยุติลงได้โดยสันติวิธี แต่บางเรื่องก็ต้องใช้กำลังทหาร ตัวอย่างเช่น¹

- (1) ความขัดแย้งกับซีเรียและตุรกีเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์เหนือแม่น้ำไทกริสและยูเฟรติส
- (2) ความขัดแย้งกับชาวเคิร์ด ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในเขตแดนของอิรัก
- (3) ความขัดแย้งกับซีเรียเกี่ยวกับปัญหาชายแดน และศักยภาพทางทหาร
- (4) ความขัดแย้งกับอิหร่านเรื่องกรรมสิทธิ์ในดินแดนบริเวณปากน้ำชัต-อัลอาหรับ ทำให้อิรักเปิดฉากบุกอิหร่านเมื่อปี 1980 สงครามได้ยืดเยื้อยาวนานถึง 8 ปี ก่อนที่สหประชาชาติจะไกล่เกลี่ยให้ทั้ง 2 ประเทศหยุดยิงเมื่อ 20 สิงหาคม ปี 1988
- (5) ความขัดแย้งกับซาอุดีอาระเบียเกี่ยวกับเขตแดน
- (6) ล่าสุด คือ ความขัดแย้งกับคูเวตด้วยเหตุผลด้านเศรษฐกิจและปัญหาเขตแดน²

¹ "อิรักผู้มีศัตรูรอบทิศ," มติชน (5 สิงหาคม 2533) : 7.

² โปรดดูภาพประกอบในรูปที่ 5

รูปที่ 5 แสดง เขตแดนที่เป็นกรณีพิพาทของอิรัก

ที่มา : มติชน 5 สิงหาคม 2533, หน้า 7.

ภาคผนวก ข

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในกรณีอิรักบุกคูเวตตั้งแต่ 2 สิงหาคม 1990 ถึง 28 กุมภาพันธ์

1991

สิงหาคม 1990

- วันที่ 2 ทหารอิรักบุกเข้าคูเวต โดยอิรักแถลงว่าเข้าไปเพราะการร้องขอของ "รัฐบาลชั่วคราวคูเวต" สหรัฐฯ อังกฤษ และฝรั่งเศส สั่งอายัดทรัพย์สินของอิรักและคูเวตในดินแดนประเทศของตน
- วันที่ 3 ได้มีการออกแถลงการณ์ร่วมระหว่างรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐกับรัฐมนตรีต่างประเทศสหภาพโซเวียต เรียกร้องให้นานาประเทศยุติการส่งอาวุธให้อิรัก
- วันที่ 6 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ออกมติที่ 661 ให้คว่ำบาตรทางการค้ากับอิรัก
- วันที่ 8 สหรัฐฯ เริ่มส่งทหารเข้าซาอุดีอาระเบีย ขณะที่อิรักประกาศว่าไม่มีทางจะกลับกลายสถานการณ์ในคูเวตได้อีกแล้ว
- วันที่ 9 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติประกาศว่า การผนวกคูเวตเข้าเป็นจังหวัดที่ 19 ของอิรักเป็นโมฆะ อิรักเริ่มปิดพรมแดนห้ามต่างชาติเดินทางออก
- วันที่ 15 ประธานาธิบดีชัคดีม เสนอจะถอนทหารออกจากดินแดนอิหร่านบางส่วนที่อิรักยึดไว้ระหว่างสงคราม 8 ปี และยังเสนอแลกเปลี่ยนเชลยสงครามด้วย
- วันที่ 18 อิรักประกาศว่าคนต่างชาติจากรัฐที่เป็นศัตรูจะต้องถูกนำตัวไปอยู่ตามจุดยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้ถูกสหรัฐฯ นำไปโจมตีว่าอิรักกำลังใช้มนุษย์เป็นโล่ปกป้องกันการโจมตี และเรียกคนเหล่านี้ว่าเป็น "ตัวประกัน"
- วันที่ 20 อิรักประกาศจะปิดสถานทูตนานาชาติในคูเวตในวันที่ 25 สิงหาคม
- วันที่ 24 อิรักเริ่มส่งทหารเข้าล้อมสถานทูตหลายชาติ
- วันที่ 25 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ลงมติที่ 665 อนุญาตให้ใช้กำลังทหาร บังคับดูแลการปิดล้อมอิรักทางเศรษฐกิจ

วันเดียวกันประธานาธิบดีออสเตเรีย นายเคิร์ท ว็อลด์ไฮม์ เดินทางเข้า
อิรักเพื่อพบกับประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน

วันที่ 28 ประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ประกาศว่าจะให้หญิงและเด็กชาวตะวันออก
รวม 2,000 คน เดินทางออกจากอิรัก

กันยายน 1990

วันที่ 9 ประธานาธิบดีจอร์จ บุช และประธานาธิบดีไมคาอิล กอร์บาชอฟเห็นพ้องต้อง
กันในปัญหาอ่าวเปอร์เซียระหว่างการประชุมสุดยอดที่เฮลซิงกิ

วันที่ 20 อิรักประกาศว่าถ้าถูกโจมตีก็จะทำลายบ่อน้ำมันทุกบ่อในบริเวณอ่าวเปอร์เซีย

วันที่ 21 อิรักขับไล่นักการทูตจาก 5 ประเทศในยุโรปรวม 17 คนออกนอกประเทศ

วันที่ 23 ประธานาธิบดีฟรังซัวส์ มิตแตร์ร็องด์แห่งฝรั่งเศสปราศรัยในที่ประชุมสมัชชา
ใหญ่สหประชาชาติเรียกร้องให้หาทางยุติปัญหาตะวันออกกลางไปพร้อมกัน
โดยรวมเอาปัญหาปาเลสไตน์ไว้ด้วย

วันที่ 25 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ขยายการปิดล้อมอิรักทาง
เศรษฐกิจให้ครอบคลุมการขนส่งทางอากาศด้วย

ตุลาคม 1990

วันที่ 14 อิรักกับอิหร่านฟื้นฟูสัมพันธภาพสู่ระดับปกติ

วันที่ 17 ถึงวันนี้สหรัฐส่งทหารเข้าไปอยู่ในซาอุดีอาระเบียกว่า 200,000 คนแล้ว

วันที่ 28 ทูตพิเศษของประธานาธิบดีกอร์บาชอฟได้พบกับประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน

วันที่ 29 ชาวฝรั่งเศสที่ตกค้างอยู่ในอิรักครั้งสุดท้ายเดินทางกลับประเทศ

พฤศจิกายน 1990

วันที่ 4 นายเจมส์ เบเกอร์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ เดินทางเยือนตะวันออก
กลางหรือแผนสงคราม

- วันที่ 8 ประธานาธิบดีจอร์จ บุช ประกาศจะส่งทหารอเมริกันไปเพิ่ม เพื่อให้อยู่ในสถานะเป็นฝ่ายรุกได้
- วันที่ 11 กษัตริย์ฮัสซันที่ 2 แห่งโมร็อกโกเสนอให้มีการประชุมสุดยอดพิเศษ แต่ไม่มีผู้ใดสนองรับ
- วันที่ 16 ประธานาธิบดีบุช ออกเดินทางเยือนยุโรปและตะวันออกกลาง ทหารสหรัฐฯซ้อมรบในอ่าวเปอร์เซีย
- วันที่ 29 คณะมนตรีความมั่นคงลงมติอนุญาตให้ใช้กำลังทหารได้หลังวันที่ 15 มกราคม 1991 ถ้าอิรักไม่ถอนตัวออกจากคูเวต
- วันที่ 30 ประธานาธิบดีบุชแถลงข่าวเชิญนายทาร์ก อาซิส รัฐมนตรีต่างประเทศอิรักไปเจรจาในอชิงตัน และว่าจะส่งนายเจมส์ เบเกอร์ ไปแบกแดดในเดือนธันวาคม 1990

ธันวาคม 1990

- วันที่ 1 อิรักประกาศยอมรับข้อเสนอเจรจาของประธานาธิบดีบุช
- วันที่ 6 ประธานาธิบดีชัคคัม ฮุสเซน ประกาศว่าจะยอมให้ชาวต่างชาติทั้งหมดเดินทางออกจากอิรัก
- วันที่ 15 ประธานาธิบดีชัคคัม ฮุสเซน ย้ำอีกครั้ง เชื่อมโยงปัญหาปาเลสไตน์เข้ากับประเด็นปัญหาการหาข้อยุติในสถานการณ์อ่าวเปอร์เซีย
- วันที่ 20 ประธานคณะมนตรีความมั่นคงออกแถลงการณ์แบบไม่มีข้อผูกมัดเรียกร้องให้มีการประชุมนานาชาติว่าด้วยปัญหาตะวันออกกลาง ทั้งนี้ในเวลาที่เหมาะสม
- วันที่ 24 ประธานาธิบดีชัคคัม ฮุสเซน กล่าวว่า อิสราเอลจะเป็นเป้าหมายการโจมตีเป้าหมายแรกของอิรัก ถ้าเกิดภาวะสงครามขึ้น
- วันที่ 31 ประชาคมยุโรป ประกาศว่าเต็มใจจะเจรจายุติปัญหาตะวันออกกลางทุกปัญหากับอิรัก ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่าอิรักต้องถอนทหารจากคูเวต

มกราคม 1991

- วันที่ 3 อังกฤษสั่งขับนักการทูตอิรัก 7 คน เจ้าหน้าที่สถานทูต 8 คน และชาวอิรักอีก 67 คน ออกนอกประเทศ
วันเดียวกัน ประธานาธิบดีบุชเสนอ "โอกาสสุดท้าย" สำหรับสันติภาพ โดยให้รัฐมนตรีต่างประเทศอิรักและสหรัฐฯ ไปพบปะประชุมกันที่กรุงเจนีวา ในวันที่ 9 มกราคม
- วันที่ 4 อิรักยอมรับข้อเสนอสันติภาพของประธานาธิบดีบุช
วันเดียวกัน ประชาคมยุโรปเสนอให้รัฐมนตรีต่างประเทศอิรักเดินทางไปเยือนกรุงลักเซมเบิร์ก หลังเจรจากับนายเบเกอร์ แต่อิรักปฏิเสธ
- วันที่ 5 ประธานาธิบดีบุชปราศรัยต่อประชาคมโลก เรียกร้องให้อิรักถอนตัวออกจากคูเวต ไม่อย่างนั้นจะเผชิญกับ "ผลร้ายอย่างใหญ่หลวง" ฝ่ายประธานาธิบดีขีดตัมกล่าวต่อทหารอิรักให้เตรียมตัวเตรียมใจจะ "เสียสละอย่างยิ่งใหญ่" พร้อมทั้งเรียกร้องให้อิสราเอลถอนตัวจากดินแดนที่ยึดไว้ตั้งแต่ครั้งสงคราม 6 วัน
- วันที่ 9 นายเจมส์ เบเกอร์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ และนายทาร์ก อาซิส รัฐมนตรีต่างประเทศอิรักเจรจากัน 3 รอบนาน 6 ชั่วโมง แต่ไม่บังเกิดผลสำเร็จ นายอาซิสไม่ยอมรับสารสันติภาพของประธานาธิบดีบุชที่จะให้ส่งถึงประธานาธิบดีขีดตัม ฮุสเซน ให้เหตุผลว่าใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสม
- วันที่ 12 สภาองเกรสสหรัฐฯอนุมัติให้ประธานาธิบดีบุชตัดสินใจใช้กำลังทหารขับไล่อิรักออกจากนครรัฐคูเวตได้ ถ้าพิจารณาเห็นสมควร
- วันที่ 13 นายฮาเวียร์ เปเรซ เดอ เควยาร์ เลขาธิการสหประชาชาติไปพบประธานาธิบดีขีดตัม ฮุสเซน ที่กรุงแบกแดด เคลี้ยกล่อมให้ยุติปัญหาอ่าวฯ แต่ไร้ผล
- วันที่ 15 พันกำหนด "เส้นตาย" ที่สหประชาชาติให้อิรักถอนทัพออกจากคูเวต
- วันที่ 16 กองทัพอากาศสหรัฐฯนำกองกำลังพันธมิตรเปิดฉากถล่มโจมตีอิรักทางอากาศ ทั้งภายในดินแดนอิรักและที่ตั้งทหารอิรักในคูเวต เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นหลัง

- จากพัน "เส้นตาย" ของสหประชาชาติไป 19 ชั่วโมง
- วันที่ 17 สหรัฐฯและพันธมิตรโจมตีทางอากาศในอิรักและคูเวตซ้ำ อิรักเปิดฉากใช้จรวดซีปนาอาวุธแบบสกั๊ด ยิงถล่มกรุงเทลอาวีฟ และอีกสามเมืองของอิสราเอล
- วันที่ 18 รัฐสภาจอร์แดนประณามพันธมิตรที่โจมตีอิรัก และเรียกร้องให้ชาติอาหรับและโลกมุสลิมผนึกกำลังกันตีโต้สหรัฐฯกับพวก แต่ดูเหมือนจะไร้ผล อิรักยิงสกั๊ดถล่มเทลอาวีฟและไฮฟา อีกห้านัด
- วันที่ 26 เครื่องบินรบและเครื่องบินทหารของอิรักบินออกจากประเทศไปยังอิหร่านจำนวน 7 ลำ ทางกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯแถลงว่า ก่อนหน้านั้นไม่กี่วันอิรักก็ส่งเครื่องบินหลบหนีไปไว้ในอิหร่านนับสิบเครื่อง
- วันที่ 27 พันมิตรทิ้งระเบิดบัสรา เมืองเอกอันดับ 2 ของอิรัก นายดิค เซนีย์ รัฐมนตรีกลาโหมของสหรัฐฯ ประกาศว่า กองทัพพันธมิตรพร้อมเปิดศึกภาคพื้นดินกระหน่ำอิรักก่อนสิ้นกุมภาพันธ์
- วันที่ 29 อิรักบอกว่า พันมิตรโจมตีทางอากาศต่อกรุงแบกแดด ทำให้นักบินพันธมิตรที่ถูกจับเป็นเชลยและถูกนำไปใช้เป็น "โล่ห่มมนุษย์" เสียชีวิตหนึ่งนาย
- วันที่ 30 กองทัพอิรักโจมตีฐานที่มั่นของพันธมิตร ที่เมืองคาฟจี ริมฝั่งทะเลทางภาคเหนือของซาอุดีอาระเบียและยึดที่มั่นนั้นไว้ได้ชั่วคราวหนึ่ง ก่อนที่จะถูกผลักดันออกไป

กุมภาพันธ์ 1991

- วันที่ 4 ประธานาธิบดีอาซมี รัชานจานี แห่งอิหร่าน อาสาทำหน้าที่ "ทูตสันติภาพ" เพื่อยุติสงครามอ่าวเปอร์เซีย
- วันที่ 5 อิรักงดจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงให้ประชาชน
- วันที่ 6 อิรักอ้างว่า พันมิตรโจมตีทางอากาศที่กรุงแบกแดด ทำให้ชาวบ้านเสียชีวิต 150 คน

- วันที่ 13 อิรักอ้างว่า เครื่องบินสหรัฐฯ ไปทิ้งระเบิดกลางกรุงแบกแดด ทำลายหลุมหลบภัยพลเรือน ทำให้ชาวบ้านเสียชีวิตหลายร้อยคน แต่สหรัฐฯ ปฏิเสธ
- วันที่ 15 อิรักประกาศว่า จะถอนทหารจากคูเวต ถ้าอิสราเอลยอมถอนตัวจากดินแดนอาหรับที่ยึดครองไว้
- วันที่ 17 รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศฝรั่งเศสกล่าวว่า พันธมิตรจะเปิดศึกภาคพื้นดินขับไล่อิรักออกจากคูเวตในไม่ช้า
- วันที่ 22 ประธานาธิบดีบุชยื่นคำขาดให้ประธานาธิบดีชัคคัม ฮุสเซน เริ่มถอนทหารออกจากคูเวต โดยปราศจากเงื่อนไขภายในเวลาเที่ยงของวันที่ 23 กุมภาพันธ์ หากไม่แล้วจะต้องโดนพันธมิตรเปิดศึกภาคพื้นดิน เจ้าหน้าที่พันธมิตรเปิดเผยว่า อิรักกำลังวางแผนร้าย คือ จะใช้บ่อน้ำมันและแหล่งน้ำมันของคูเวตที่มีอยู่จำนวนมากเป็นเครื่องสนองความบ้าระห่ำ "จุดโลกให้ลุกเป็นไฟ" ชัคคัมจะบงการให้มีการเผาบ่อน้ำมัน ซึ่งต่อมาผู้นำอิรักก็ได้กระทำเช่นนั้นจริง ๆ ดังที่ทั่วโลกทราบดี
- วันที่ 24 กองทัพพันธมิตรนำโดยสหรัฐฯ เปิดฉากสงครามภาคพื้นดิน โดยเคลื่อนทัพเข้าไปในดินแดนประเทศอิรัก และคูเวตพร้อมกันทุกด้าน
- วันที่ 25 สถานีวิทยุกระจายเสียงกรุงแบกแดดรายงานว่า ประธานาธิบดีชัคคัม ฮุสเซน ได้สั่งการให้กองทัพอิรักถอนตัวออกจากคูเวต แต่อิรักก็ยังมีฤทธิ์เดช ยิงจรวดสกัดถล่มฐานนาวิกโยธินสหรัฐฯ ที่เมืองดาร์รานของซาอุดีอาระเบีย ทหารสหรัฐฯ ตาย 28 นาย บาดเจ็บอีกหลายสิบ
- วันที่ 27 กองทัพพันธมิตรกำราบทหารและกองทัพอิรักได้เป็นผลสำเร็จ ประธานาธิบดีบุชประกาศให้หยุดการโจมตี แล้ววางแนวทางเงื่อนไขสำหรับการหยุดยิง
- วันที่ 28 อิรักและพันธมิตรหยุดยิงทุกแนวรบ สงครามเลือดยุติ อิรักประกาศยอมจำนนและให้คำมั่นสัญญาว่าจะปฏิบัติตามมติสหประชาชาติที่เกี่ยวกับคูเวตทุกประการ

ภาคผนวก ค

รายละเอียดของข้อมติเกี่ยวกับการใช้มาตรการบีบบังคับ ทั้ง 12 ข้อ ที่อนุมัติโดย
คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ มีดังนี้¹

ข้อมติที่ 660 อนุมัติเมื่อ 2 สิงหาคม 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประณามการที่อิรักบุกยึดคูเวตว่าเป็นการรุกราน และเป็นการทำลายสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ 2. เรียกร้องการถอนทหารของกองทัพอิรักโดยทันทีอย่างไม่มีเงื่อนไข 3. และให้อิรักและคูเวตเจรจาตกลงกัน
<u>การปฏิบัติการ</u>	ภายใต้มาตรา 39 และ 40 ของหมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
<u>คะแนนเสียง</u>	เห็นชอบ 14 เสียง ต่อ 0 เสียง (เยเมนงดออกเสียง)
<u>ผู้สนับสนุน</u>	แคนาดา โคลัมเบีย ไชวารีโคสต์ เอธิโอเปีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส มาเลเซีย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

¹Office of Public Information of the United Nations, United Nations Security Council Resolutions Relating to the Situation Between Iraq and Kuwait (Bangkok, 1991), p. 1-14.

ข้อมติที่ 661 อนุมัติเมื่อ 6 สิงหาคม 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	ให้ดำเนินการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่ออิรักและคูเวตในทางการค้าและการเงิน ยกเว้นการส่งยาและอาหารตามเหตุการณ์ที่จำเป็นและให้มี Special Sanctions Committee
<u>การปฏิบัติการ</u>	ภายใต้มาตรา 50 ของหมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
<u>คะแนนเสียง</u>	เห็นชอบ 13 เสียง ต่อ 0 เสียง งดออกเสียง 2 เสียง (คิวบาและเยเมน)
<u>ผู้สนับสนุน</u>	แคนาดา โคลัมเบีย ไ오วรีโคสต์ เอธิโอเปีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส มาเลเซีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ซาอุดี และเลขาธิการสหประชาชาติได้รายงานว่ามีสมาชิกจำนวน 106 ประเทศตอบรับที่จะร่วมปฏิบัติการบีบบังคับทางเศรษฐกิจดังกล่าว

ข้อมติที่ 662 อนุมัติเมื่อ 9 สิงหาคม 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	ประกาศให้การผนวกดินแดนคูเวตเข้าเป็นจังหวัดที่ 19 ของอิรักเป็นโมฆะและไม่มีผลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ (ซึ่งส่งผลให้อิรักเริ่มทำการปิดพรมแดนห้ามชาวต่างชาติเดินทางออก)
<u>คะแนนเสียง</u>	เห็นชอบเป็นเอกฉันท์

ข้อมติที่ 664 อนุมัติเมื่อ 18 สิงหาคม 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	เรียกร้องให้อิรักปล่อยตัวประกันชาวต่างประเทศทั้งหมดและ อำนวยความสะดวกแก่คนชาติต่าง ๆ ที่ต้องการเดินทางออก จากคูเวตและอิรัก และชี้ว่าอาจจะใช้มาตรการทางทหารหาก อิรักไม่ปฏิบัติตาม
<u>การปฏิบัติการ</u>	ภายใต้หมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
<u>คะแนนเสียง</u>	เห็นชอบเป็นเอกฉันท์

ข้อมติที่ 665 อนุมัติเมื่อ 25 สิงหาคม 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	ให้อำนาจแก่สหรัฐอเมริกาและประเทศที่มีศักยภาพทางทะเล อื่น ๆ ใช้มาตรการตามสภาพการณ์เฉพาะและความจำเป็น ในการบังคับการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่ออิรัก ทั้งนี้เพื่อให้ การปฏิบัติตามข้อมติที่ 661 ที่เกี่ยวกับการบีบบังคับทางเศรษฐกิจ ภายใต้หมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติเป็นผล
<u>การปฏิบัติการ</u>	ภายใต้หมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
<u>คะแนนเสียง</u>	เห็นชอบ 13 เสียง คัดค้าน 0 เสียง และงดออกเสียง 2 เสียง (คิวบาและเยเมน)
<u>ผู้สนับสนุน</u>	แคนาดา ไ오วรีโคสต์ ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และซาอุดี

ข้อมติที่ 666 อนุมัติเมื่อ 13 กันยายน 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	อนุญาตให้ส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมประเภทอาหารแก่อิรักและคูเวตเพียงเพื่อบรรเทา "ความเดือดร้อนของมนุษยชาติ" เท่านั้น และคณะมนตรีความมั่นคงจะเป็นผู้พิจารณาว่าควรจัดส่งเมื่อไร ทั้งนี้โดยให้ Special Sanctions Committee ตามข้อมติ 661 เป็นผู้ตรวจสอบความต้องการทางมนุษยธรรมด้านอาหารในอิรัก โดยจะส่งมอบแจกจ่ายผ่านสหประชาชาติ โดยร่วมมือกับองค์การกาชาดสากล
<u>การปฏิบัติการ</u>	ภายใต้หมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
<u>คะแนนเสียง</u>	เห็นชอบ 13 เสียง คัดค้าน 2 เสียง (คิวบาและเยเมน)
<u>ผู้สนับสนุน</u>	แคนาดา ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส สหภาพโซเวียต อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

ข้อมติที่ 667 อนุมัติเมื่อ 16 กันยายน 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประณามการกระทำของอิรักที่ก้าวร้าวและกระทำรุนแรงต่อสถานทูตและคณะผู้แทนทางการทูตในคูเวต รวมทั้งชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ตามสถานทูตนั้น ๆ โดยเรียกร้องให้อิรักคุ้มครองความปลอดภัยแก่บุคคลและคณะทูต 2. และเรียกร้องให้อิรักปฏิบัติตามข้อผูกมัดระหว่างประเทศ ภายใต้ข้อมติที่ 660 (1990), 662 (1990) และ 664 (1990) ของคณะมนตรีความมั่นคง รวมถึงอนุสัญญากรุงเวียนนา ฉบับวันที่ 18 เมษายน 1961 ว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ทางการทูต และฉบับวันที่ 24 เมษายน 1963 ว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์แห่งกงสุล ซึ่งอนุสัญญาทั้ง

	2 ฉบับนี้ อีรักได้เข้าร่วมเป็นภาคีด้วย และกฎหมายระหว่างประเทศ
<u>การปฏิบัติการ</u>	ภายใต้หมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
<u>คะแนนเสียง</u>	เห็นชอบเป็นเอกฉันท์
<u>ผู้สนับสนุน</u>	แคนาดา ไอออริโคสต์ ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส อังกฤษ และซาอุดี

ข้อมติที่ 669 อนุมัติเมื่อ 24 กันยายน 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	ข้อมตินี้เห็นว่า Special Sanctions Committee เท่านั้น มีอำนาจที่จะอนุญาตให้มีการส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม แก่อีรักและคูเวต มีประเทศยื่นคำร้อง 18 ประเทศ (จนถึง 30 พฤศจิกายน 1990)
<u>การปฏิบัติการ</u>	ได้อ้างถึงมาตรา 50 ของหมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
<u>คะแนนเสียง</u>	เห็นชอบเป็นเอกฉันท์

ข้อมติที่ 670 อนุมัติเมื่อ 25 กันยายน 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประณามอีรักที่ยังคงยึดครองคูเวต และการที่กองทัพอีรัก กระทำผิดต่อบุคคลและทรัพย์สินในคูเวต โดยคณะมนตรีความมั่นคงได้เห็นชอบให้มีการขยายขอบเขตการบังคับ การคว่ำบาตรทางการค้าต่ออีรักโดยทางพื้นดิน และทางทะเล และให้รวมถึงการขนส่งสินค้าทางอากาศทั้งหมด ยกเว้นที่เป็นการส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของสหประชาชาติ 2. เรียกร้องให้ประเทศภาคีสมาชิกสหประชาชาติ กักกันเรือของอีรักที่อาจจะละเมิดการห้ามการติดต่อดังกล่าวด้วย

รวมทั้งให้ปฏิเสธการให้สิทธิการบินของเครื่องบินที่จะขนส่งสินค้าไปอิรัก

3. ข้อมติที่ยังได้ยื่นต่อรัฐบาลอิรักว่า การยังคงไม่ปฏิบัติตามข้อมติที่ 660 (1990), 661 (1990), 662 (1990), 664 (1990), 666 (1990) และ 667 (1990) จะนำไปสู่การปฏิบัติการที่รุนแรงยิ่งขึ้นโดยคณะกรรมการความมั่นคงตามหลักการในกฎบัตรสหประชาชาติ รวมทั้งภายใต้มาตราที่ 7 ด้วย

การปฏิบัติการ

ภายใต้มาตราที่ 39, 40 และ 41 ของหมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ

คะแนนเสียง

เห็นชอบ 14 เสียง คัดค้าน 1 เสียง (คิวบา)

ผู้สนับสนุน

แคนาดา ไ오วรีโคสต์ ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส โรมานีเย สหภาพโซเวียต อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และซาอุดี

ข้อมติที่ 674 อนุมัติเมื่อ 29 ตุลาคม 1990

โดย

คณะกรรมการความมั่นคง

รายละเอียด

1. ประณามการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศโดยอิรัก และเรียกร้องให้ยุติการจับตัวประกันทันที
2. เรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ แสดงหลักฐานการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อคณะกรรมการความมั่นคง
3. ให้อิรักรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทำสงคราม ตลอดจนความสูญเสียทางเศรษฐกิจอื่น ๆ
4. และเรียกร้องให้สถานทูตของประเทศตะวันตกที่อยู่ในคูเวตได้รับอาหารและน้ำสำหรับสาธารณูปโภคเหมือนเดิม
5. พร้อมทั้งได้กล่าวย้ำว่า สหประชาชาติและเลขาธิการได้แสดงบทบาทที่สำคัญในการที่จะนำสันติภาพกลับคืนมาสู่

<u>การปฏิบัติการ</u>	ชุมชนโลกตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ
<u>คะแนนเสียง</u>	ภายใต้หมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ เห็นชอบ 13 เสียง คัดค้าน 0 เสียง และงดออกเสียง 2 เสียง (คิวบาและเยเมน)
<u>ผู้สนับสนุน</u>	แคนาดา ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส โรมานี สหภาพโซเวียต อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และซาอุดี

ข้อมติที่ 677 อนุมัติเมื่อ 28 พฤศจิกายน 1990

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	ประณามการที่อิรักทำลายหลักฐานการเป็นพลเมืองของชาวคูเวต และความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของประชากร คูเวต
<u>การปฏิบัติการ</u>	ภายใต้หมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
<u>คะแนนเสียง</u>	เห็นชอบเป็นเอกฉันท์
<u>ผู้สนับสนุน</u>	แคนาดา ไ오วรีโคสต์ เอธิโอเปีย ฟินแลนด์ คูเวต โรมานี อังกฤษ และซาอุดี

ข้อมติที่ 678 อนุมัติเมื่อ 29 พฤศจิกายน 1990 เป็นข้อมติที่มีความสำคัญที่สุด

<u>โดย</u>	คณะมนตรีความมั่นคง
<u>รายละเอียด</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรียกร้องให้อิรักปฏิบัติตามข้อมติที่ออกไปแล้วทุกข้อ และ ให้โอกาสแก่อิรักเป็นครั้งสุดท้ายที่จะปฏิบัติตาม 2. ให้รัฐต่าง ๆ ร่วมมือกับรัฐบาลคูเวต "ใช้วิธีการที่จำเป็น ทั้งหมด" ("...to use all necessary means...") ในการบังคับให้ข้อมติที่ 660 ซึ่งเรียกร้องให้อิรักถอน ทหารออกจากคูเวตเกิดผล และให้ทุกประเทศจัดเตรียม กำลังให้พร้อมเพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติการดังกล่าว

อนึ่ง คำว่า "วิธีการที่จำเป็นทั้งหมด" มีความหมายกว้าง โดยทั่วไปเป็นที่เข้าใจว่าหมายถึงการให้ใช้กำลังทหารที่จะกระทำต่ออิรักได้

3. ยื่นคำขาดเรื่องเวลาที่อิรักต้องปฏิบัติให้เป็นผลตามข้อมติต่าง ๆ ของสหประชาชาติภายในวันที่ 1 มกราคม 1991 แต่สหภาพโซเวียตเห็นว่าควรยืดเวลาไปถึง 15 มกราคม 1991 จึงตกลงกันตามนี้
4. คณะมนตรีความมั่นคงไม่มีอำนาจในการควบคุมบังคับบัญชาเพียงแต่ว่ารัฐใดไปดำเนินการแล้ว ให้แจ้งให้ทราบเท่านั้น

การปฏิบัติการ

คะแนนเสียง

ผู้สนับสนุน

หมายเหตุ

ภายใต้หมวดที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ

เห็นชอบ 12 เสียง คัดค้าน 2 เสียง (คิวบาและเยเมน) และงดออกเสียง 1 เสียง (จีน)

แคนาดา ฝรั่งเศส โรมานี สหภาพโซเวียต อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

การออกข้อมตินี้ของสหประชาชาติแสดงให้เห็นว่า "วิธีการบีบบังคับ" นั้นมีคุณลักษณะที่แตกต่างไปจาก "วิธีการของสงคราม" เพราะการปฏิบัติการบีบบังคับนั้นเกิดจากการร่วมมือกันของบรรดาประเทศต่าง ๆ เป็นวิธีการที่มีระเบียบในตัวเอง และพยายามให้การสูญเสียเกิดขึ้นน้อยที่สุด รวมทั้งหาวิธีการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่รัฐต่าง ๆ ต้องเผชิญอยู่จากการปฏิบัติตามมาตรการบีบบังคับ สิ่งที่ต้องการไม่ใช่ผู้แพ้ แต่เป็นคนที่ถูกตัดสินว่ากระทำผิด และไม่ได้กีดกันความพยายามทางการทูตที่จะยุติปัญหาโดยสันติวิธีตามหลักการในกฎบัตรสหประชาชาติ และการตัดสินใจของคณะมนตรีความมั่นคง

ประวัติผู้เขียน

นางสาวจิตรลดา พิศาลสุนงค์ เกิดเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับ 1 เมื่อปีการศึกษา 2530 ในขณะศึกษาระดับปริญญาตรี เคยได้รับรางวัลเหรียญทองเหรียญดี เมื่อปีการศึกษา 2529 และสามารถสอบแข่งขันชิงทุนโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาฝึกงานระหว่างประเทศของสมาคม AIESEC (International Association of Students in Economics and Management) แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เมื่อปี พ.ศ. 2531 ต่อมาได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2531 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งผู้จัดการส่วนสถิติในฝ่ายขาย ของบริษัท อมรพันธ์นครสวนสยาม จำกัด